

I närheten av E4 2004

Arkeologiska utredningar, schaktningsövervakningar och undersökningar

**Gamla Uppsala, Vaksala, Viksta och Ärentuna socknar
Uppsala kommun
Uppland**

Per Frölund, Malin Gustafsson, Hans Göthberg, Andreas Hennius, Martin Scheutz
& Berit Schütz

UPPLANDSMUSEET

Omslagsbild

En råkall dag i slutet av mars 2004 började bortschaktningen av den tjälade och hårt sammanpressade vägbanken för Vittulsbergsvägen vid Bredåker. Foto: Martin Scheutz.

Rapport 2005:06, Arkeologiska avdelningen

Planer: Per Frölund, Malin Gustafsson, Hans Göthberg, Andreas Hennius, Berit Schütz
Allmänt kartmaterial: Copyright Lantmäteriverket. Medgivande 507-98-3212.

© Upplandsmuseet, 2005

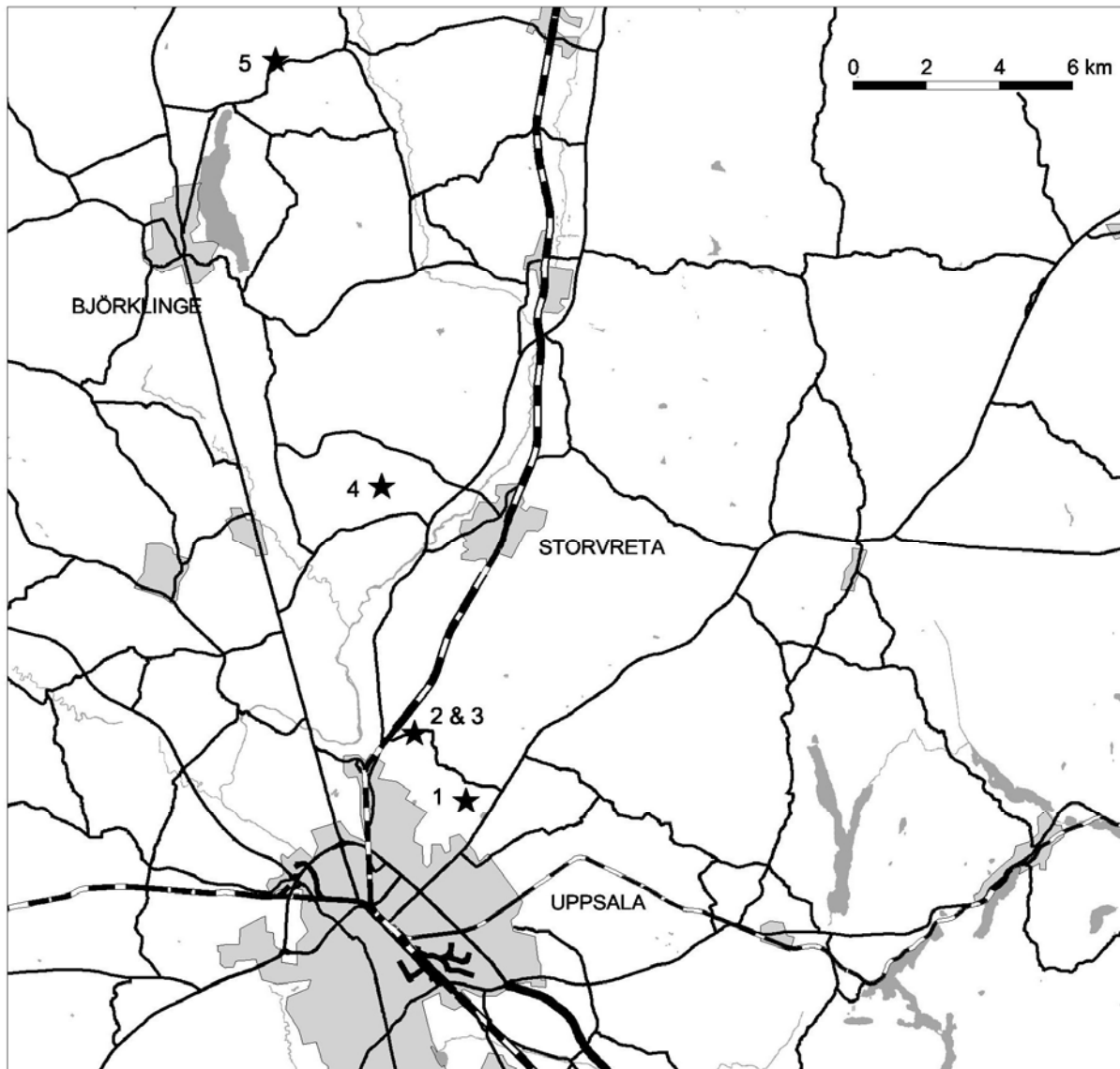
Upplandsmuseet, S:t Eriks gränd 6, 753 10 Uppsala
Telefon 018 – 16 91 00. Telefax 018 – 69 25 09
www.upplandsmuseet.se

Innehållsförteckning

Inledning	4
Undersökningar	6
Ytterbacken	6
Bakgrund	6
Resultat	7
Sammanfattning	8
Administrativa uppgifter	8
Under Vittulsbergsvägen	9
Bakgrund	9
Områdesbeskrivning	9
Metod	9
Anläggningar och konstruktioner	11
Konstruktion 1	17
Fynd	17
Analyser	18
Sammanfattning	18
Administrativa uppgifter	19
Vittulsbergsvägen	20
Bakgrund	20
Metod	21
Resultat	21
Sammanfattning	22
Administrativa uppgifter	22
Buddbo EV 03	23
Bakgrund	23
Fornlämningsmiljö och tidigare undersökningar	24
Målsättning och metod	25
Resultat	25
Sammanfattning	25
Administrativa uppgifter	25
Väg 706 Sommaränge	26
Bakgrund	27
Topografi	27
Tidigare undersökningar	28
Fornlämningsmiljö	28
Metod	28
Resultat	29
Dateringar	30
Kulturhistorisk tolkning	31
Administrativa uppgifter	32
Tabell	33
Sammanfattning	34
Referenser	35

Inledning

I samband med byggandet av väg E4 i en ny sträckning förbi Uppsala utförde Upplandsmuseet 2003 och 2004 flera mindre uppdrag som arkeologiska utredningar, schaktningsövervakningar och mindre undersökningar. De aktuella uppdragen gällde antingen omläggningar av el- eller telekablar, upprivning, ombyggnad eller nybyggnad av vägar. Uppdragen utfördes från Vaksala socken i söder till Viksta socken i norr (fig 1). Uppdragsgivare var Vägverket, Region Mälardalen. Uppdragen utfördes efter tillstånd i beslut från länsstyrelsen i Uppsala län (tab 1).

Figur 1. Översikt av platser för arkeologiska utredningar, schaktningsövervakningar och mindre undersökningar för E4 2003-2004.

Tabell 1. Länsstyrelsens beslut fördelat på platser. För lokalisering av platser se fig 1.

<i>Plats</i>	<i>lstn dnr</i>
Ytterbacken, Vaksala snr. (1)	431-15548-03
Väg 676 Vittulsbergsvägen, Gamla Uppsala sn. (2)	431-17387-03
Vittulsbergsvägen, tele, Gamla Uppsala sn. (3)	431-8530-04
Buddbo EV 03, Ärentuna sn. (4)	431-12408-01
Väg 706 Sommaränge, Viksta sn. (5)	431-8339-04

Fyra av uppdragen utfördes 2004, medan det femte utfördes 2003. Anledningen till att detta ingår i detta sammanhang är att schaktningsövervakningen skulle ske i omgångar, av vilken en första utfördes 2003. En andra del skulle ske under 2004, men kom att senareläggas flera gånger, samtidigt som planerna över vilka markarbeten som skulle ske också förändrades. Efter signaler om kraftiga förändringar av planerna och osäker tidpunkt för utförandet bestämdes att den redan utförda delen skulle avrapporteras.

Undersökningar

Ytterbacken

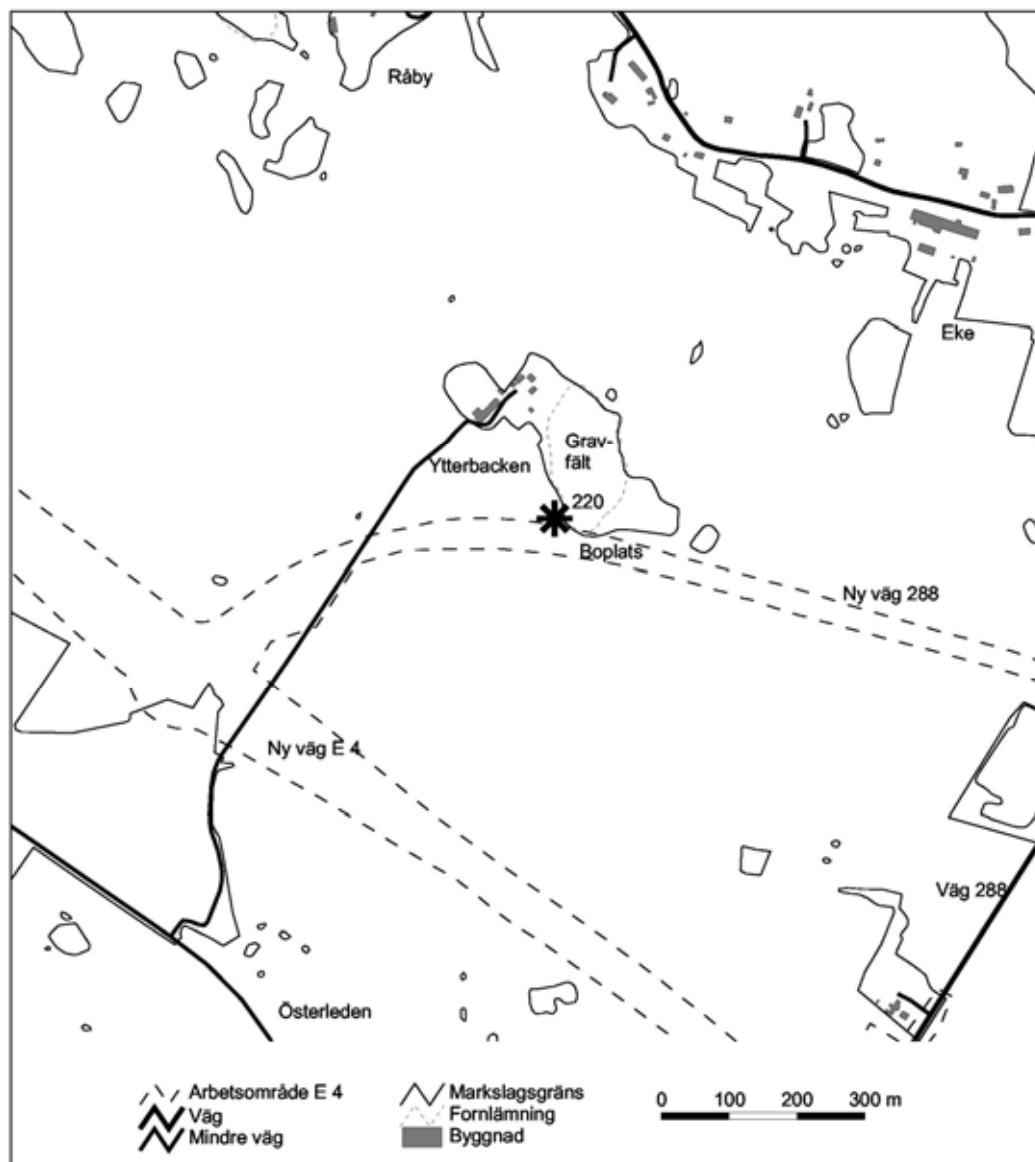
Fornlämning nr. 220, Eke 3:8

Vaksala socken

Hans Göthberg

Bakgrund

I samband med den nya sträckningen av väg 288 från trafikplats Bärbyleden på den nya E4, till befintlig sträckning av väg 288 skulle Vattenfall också anlägga nya elledningar

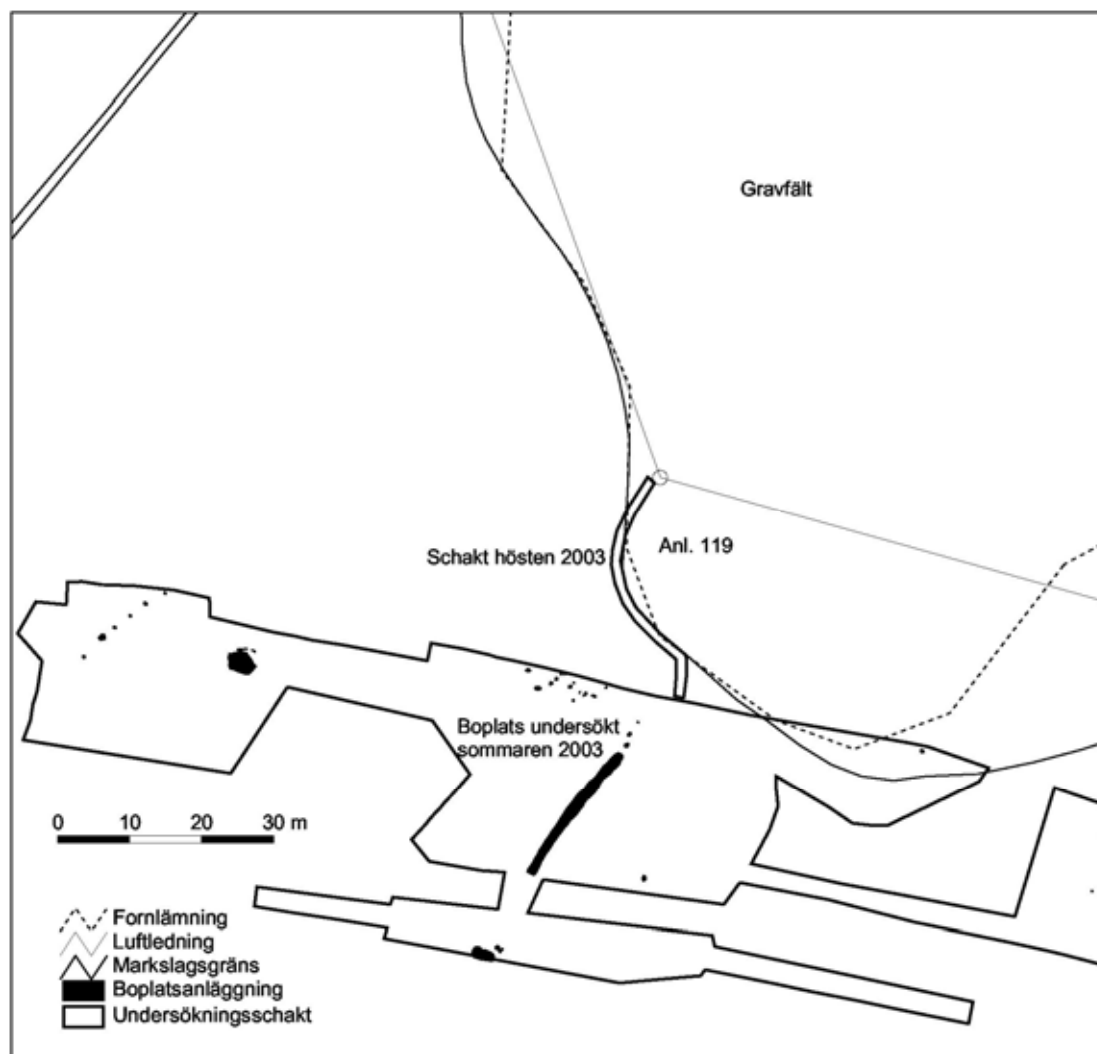

Figur 2. Översiktskarta av Ytterbacken med omgivning.

(fig 2). En av dessa skulle följa väg 288 från trafikplatsen med E4 och sedan vika av mot en elstolpe i den norra kanten av gravfältet nr. 220. Längre österut skulle ledningen gå som luftledning. Där var det meningen att elstolpar skulle bytas ut och flyttas, men planerna kom att ändras flera gånger. Efter att planerna förändrats ytterligare en gång vid årsskiftet 2004/2005 bestämdes att den återstående delen av schaktningsövervakningen skulle redovisas i en separat rapport. Undersökningen utfördes efter länsstyrelsens tillstånd i beslut (dnr 431-15548-03). Undersökningarna utfördes den 11 november 2003 av Hans Göthberg.

Resultat

Schaktningen utfördes i två steg, där först ett schakt grävdes ned till naturligt avsatta lager. Detta schakt var ca 35 m långt, 1,4 m brett och 0,3 m djupt. Därefter grävdes ett smalare schakt ned till det avsedda djupet 0,6 m. Enbart för det första steget gjordes en arkeologisk övervakning.

Figur 3. Detaljkarta som visar schaktet från elstolpen i kanten av gravfältet till den undersökta boplatsen i sträckningen för väg 288.

Schaktet gick från en elstolpe och följde sedan en åkerkant fram till den nya sträckningen av väg 288. Elstolpen stod i den nordvästra utkanten av gravfältet nr. 220 (fig 3). I anslutning till elstolpen fanns flera stenar och block, varav några troligen har tillkommit när stolpen restes eller som en följd av röjning på åkern. Andra stenar var närmast markfasta. I schaktet bestod underlaget av gulröd, mjälblandad lera i den kant av schaktet som låg närmast åkerkanten och gravfältet. I delen något längre ut mot åkern fanns grå lera. På några platser fanns enstaka markfasta stenar och block.

I schaktet påträffades inga anläggningar eller andra tecken på förhistorisk mänsklig verksamhet. Vid undersökningen sommaren 2003 av en boplatz från yngre bronsålder och äldre järnålder i sträckningen för väg 288 framkom en samling av stolphål i anslutning till schaktet (Ölund & Henniuss 2004 s. 37f.). Den omgavs av stora ytor som var tomma på förhistoriska lämningar. Därtill har boplatzlämningar påträffats under gravar på gravfältet, strax nordöst om schaktet (Ölund & Henniuss 2004 s. 10f). Avsaknaden av lämningar i schaktet hösten 2003 tyder därför på att de sistnämnda och boplatzlämningarna i vägsträckningen utgör två separata förekomster, åtskilda av en yta som var tom på lämningar.

Sammanfattning

I november 2003 utförde Upplandsmuseet en arkeologisk schaktningsövervakning invid gravfältet och boplatzen nr. 220 vid Ytterbacken i Vaksala socken. Övervakningen föranleddes av en omläggning av elkablar. Inga spår av fornlämning påträffades, trots att boplatzlämningar påträffats i nära anslutning både på den boplatz som undersöktes 2003 och under gravfältet.

Administrativa uppgifter

Undersökningstyp: Arkeologisk undersökning (schaktningsövervakning)

Orsak till undersökningen: Ny elledning längs den nya sträckningen av väg 288 från E4.

Beställare: Vägverket, Region Mälardalen.

Fältarbetsperiod: 11 november 2003

Tidsåtgång i fält: 2 timmar

Projektdeltagare: Hans Göthberg

Upplandsmuseets diarienummer: 1384/03

Upplandsmuseets projektnummer: 8107

Länsstyrelsens beslutsdatum och diarienummer: 10 november 2003, 431-15548-03.

Under Vittulsbergsvägen

Fornlämning 134
Gamla Uppsala 77:3
Gamla Uppsala socken

Martin Scheutz & Berit Schütz

Bakgrund

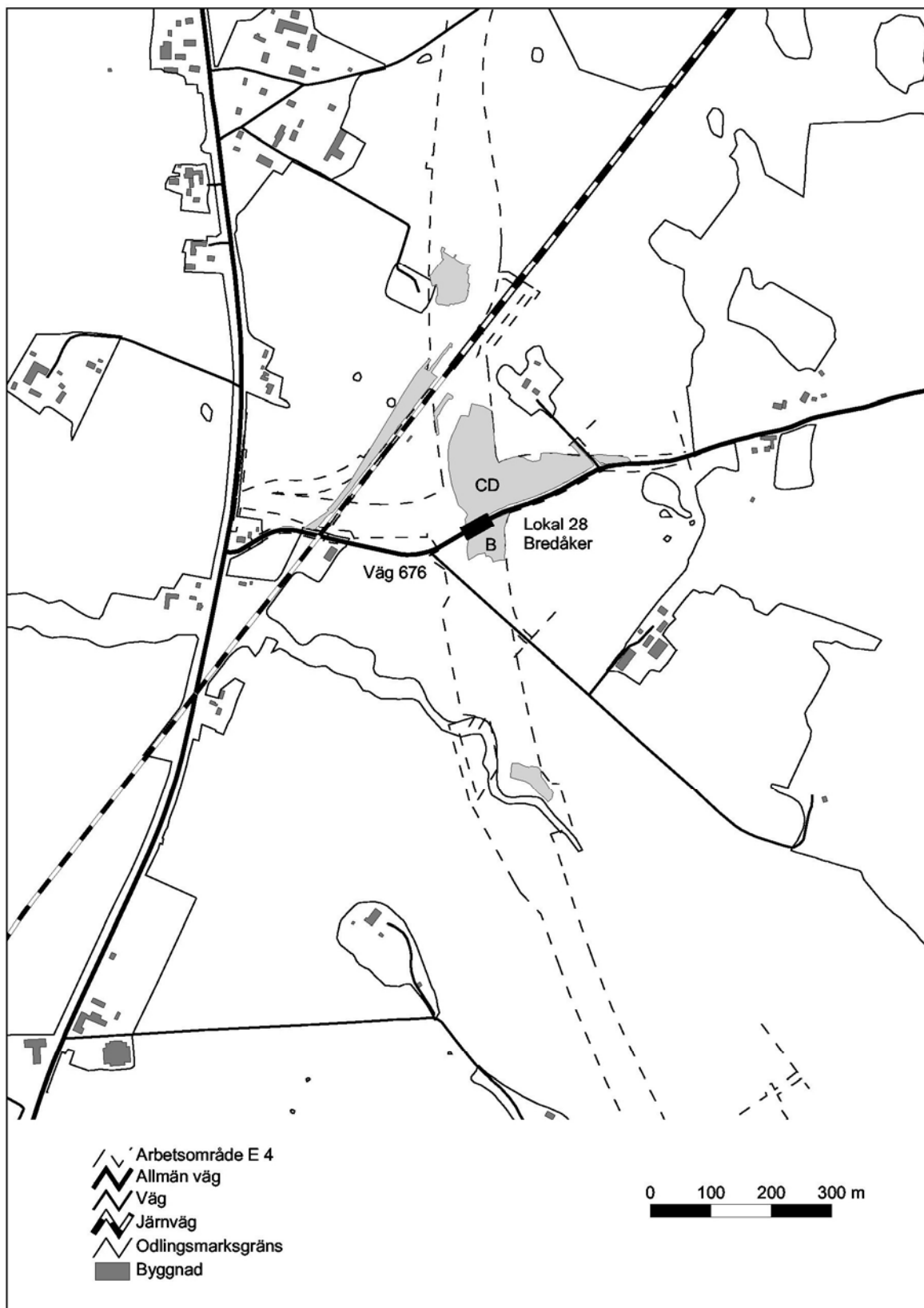
Sommaren 2003 undersöktes flera stora ytor i Bredåker för att möjliggöra urschaktning för ny väg E4 under järnvägen. Två av dessa ytor (28B och 28CD) avgränsades gentemot varandra av Vittulsbergsvägens sträckning (fig 4). För framkomlighetens skull lämnades vägen orörd vid detta tillfälle. Under senvintern 2003/2004 hade vägbygget framskridit så långt att även Vittulsbergsvägens vägbank skulle tas bort. Med tanke på den mängd anläggningar, kulturlager och fynd som framkom intill vägen vid de tidigare undersökningarna, var en arkeologisk undersökning nödvändig innan vägen kunde rivas upp. Den särskilda undersökningen utfördes efter länsstyrelsens tillstånd i beslut (dnr 431-17387-03). Undersökningen utfördes 23–26 mars 2004. Detta var den första delen av Vittulsbergsvägen som lyftes bort. Resultaten från denna undersökning kommer även att tas upp och diskuteras i rapporten för den stora undersökningen 2003. Under 2005 kommer ytterligare partier i anslutning till detta vägavsnitt att tas bort.

Områdesbeskrivning

Den undersökta ytan låg i sin helhet i Vittulsbergsvägens sträckning (fig 4). Avgränsningen i nordost bestämdes av var urschaktningen för det fortsatta vägbygget skulle ske. Åt sydväst avslutades schaktningen när det inte längre framkom några anläggningar. Åt sidorna avgränsades ytan på ett naturligt sätt av vägdikena. Det aktuella undersökningsområdet var 47 m långt och hade en varierande bredd mellan 5,80–7,75 m. Ytan uppgick till 318 m². Undergrunden bestod av gråbrun lera och brun silt. Den nuvarande vägsträckningen ses första gången på den geometriska kartan från 1701. År 1641 var sträckningen en annan. Det betyder att vägsträckningen inte har kontinuitet ned i förhistorisk tid.

Metod

Förväntningarna inför undersökningen var relativt lågt ställda. Kulturlagret som tidigare framkommit på de anslutande områdena var ganska tunt norr om vägen. Arkeologiska objekt som ligger under vägbankar kan också lätt bli sönderkörda och hårt packade av all trafik som passerat genom åren. Till detta kom att tjälen inte hade gått ur marken vid undersökningstillfället.

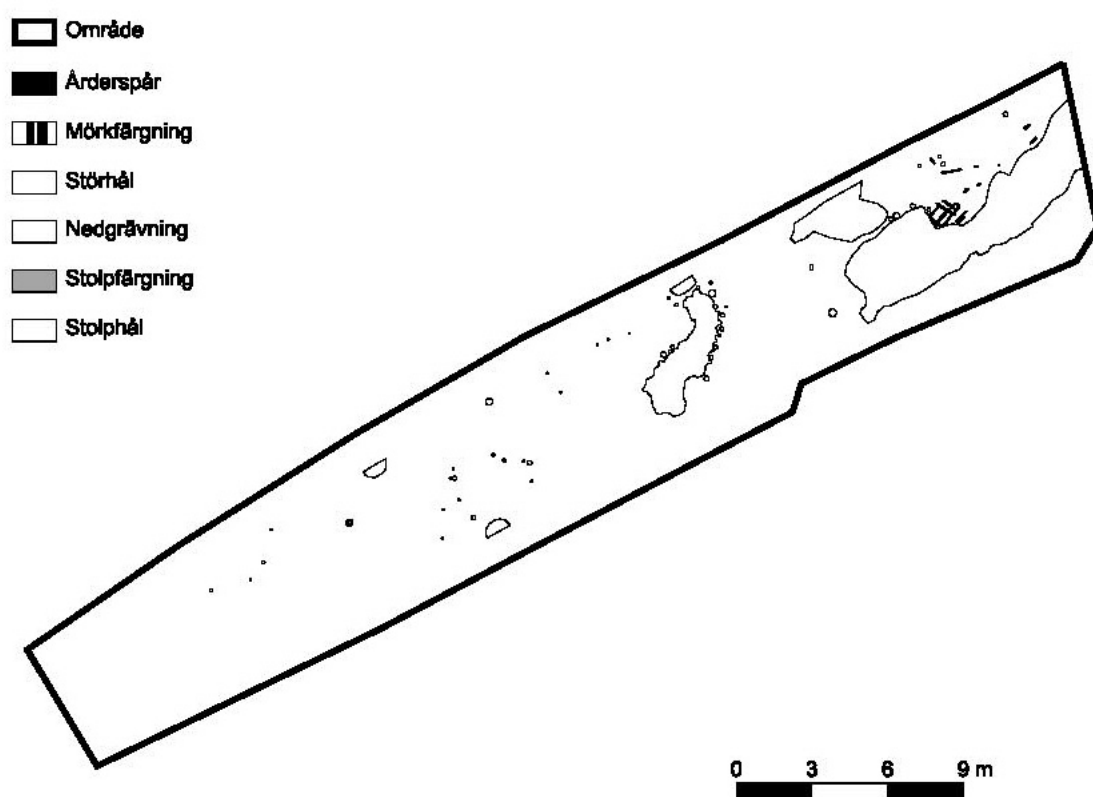
Figur 4. Topografisk översikt över Bredåker. De ljusgrå områdena är undersökningsytor 2003. Den tjocka, svarta rektangeln mellan område B och CD markerar det upprivna vägpartiet. Skala 1:10 000.

Vid avbaningen lyftes först vägbeläggningen med asfalt och grus bort. Direkt under detta framkom fortsättningen på ovan nämnda kulturlager. Detta avlägsnades, med maskin, i

tunna skikt ned till anläggningsnivå. På grund av tjälen blev skikten mycket tunna, vilket gjorde att avbaningen tog förhållandevis lång tid. Av samma anledning kunde endast ett fåtal fynd tillvaratas. Även undersökningen av anläggningar påverkades av tjälen. Endast ett urval av dem grävdes och övriga dokumenterades i plan. Dessa anläggningar tolkades också utifrån utseende i plan.

Anläggningar och konstruktioner

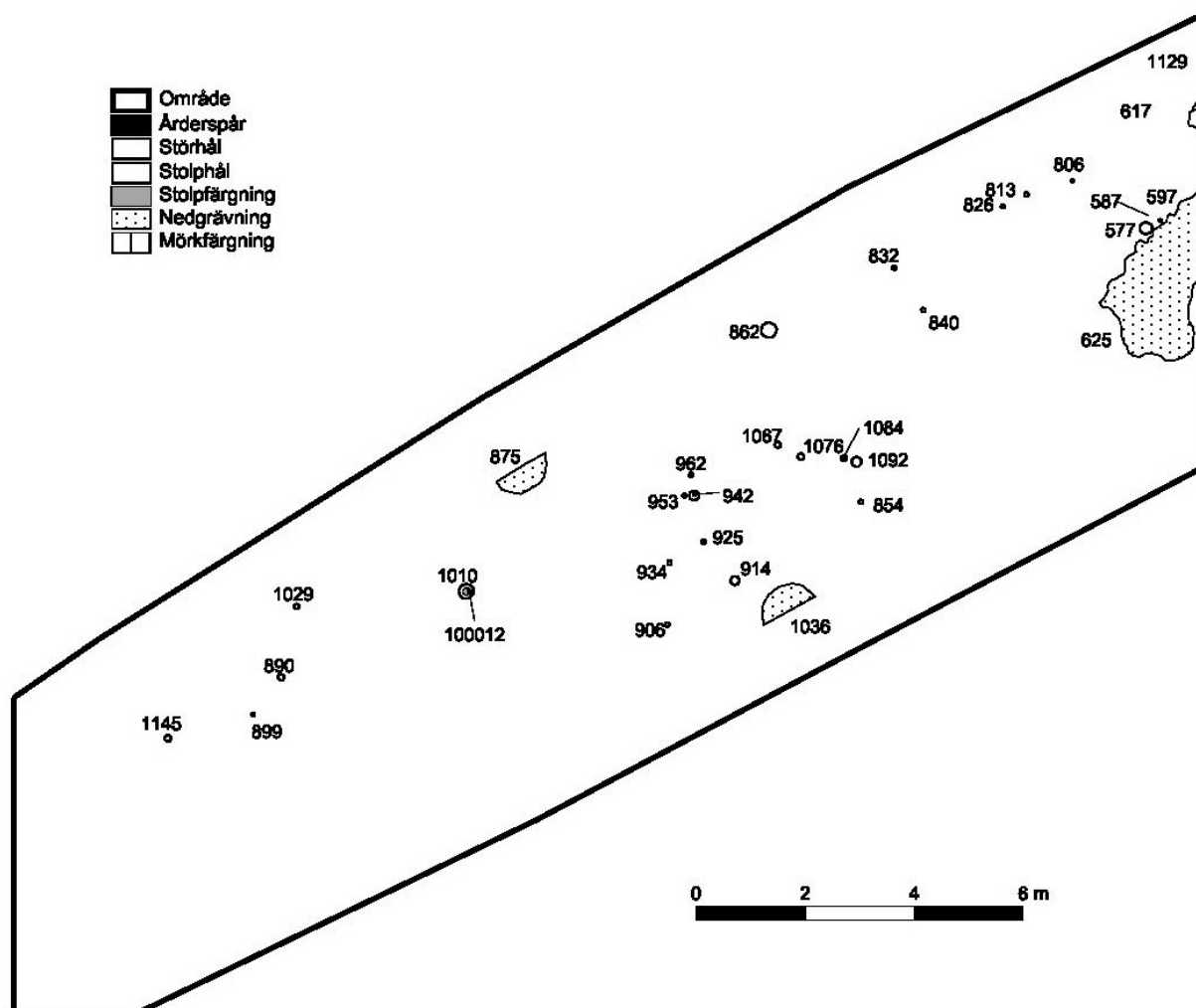
Inom undersökningsytan påträffades totalt 75 anläggningar, inklusive kulturlager (fig 5-8 samt tab 2). Anläggningarna låg tätast i den östra och mellersta delen av schaktet. Endast två av anläggningarna utgick efter undersökning.

Figur 5. Översikt över schakt med anläggningar, Vittulsbergsvägen, Bredåker.

Tabell 2. Anläggningar i schakt för Vittulsbergsvägen.

<i>Anläggningstyp</i>	<i>Antal</i>
Lager	1
Mörkfärgningar	2
Nedgrävningar	4
Stolphål	35 (ett med stolpfärgning)
Störhål	15
Årderspår	16

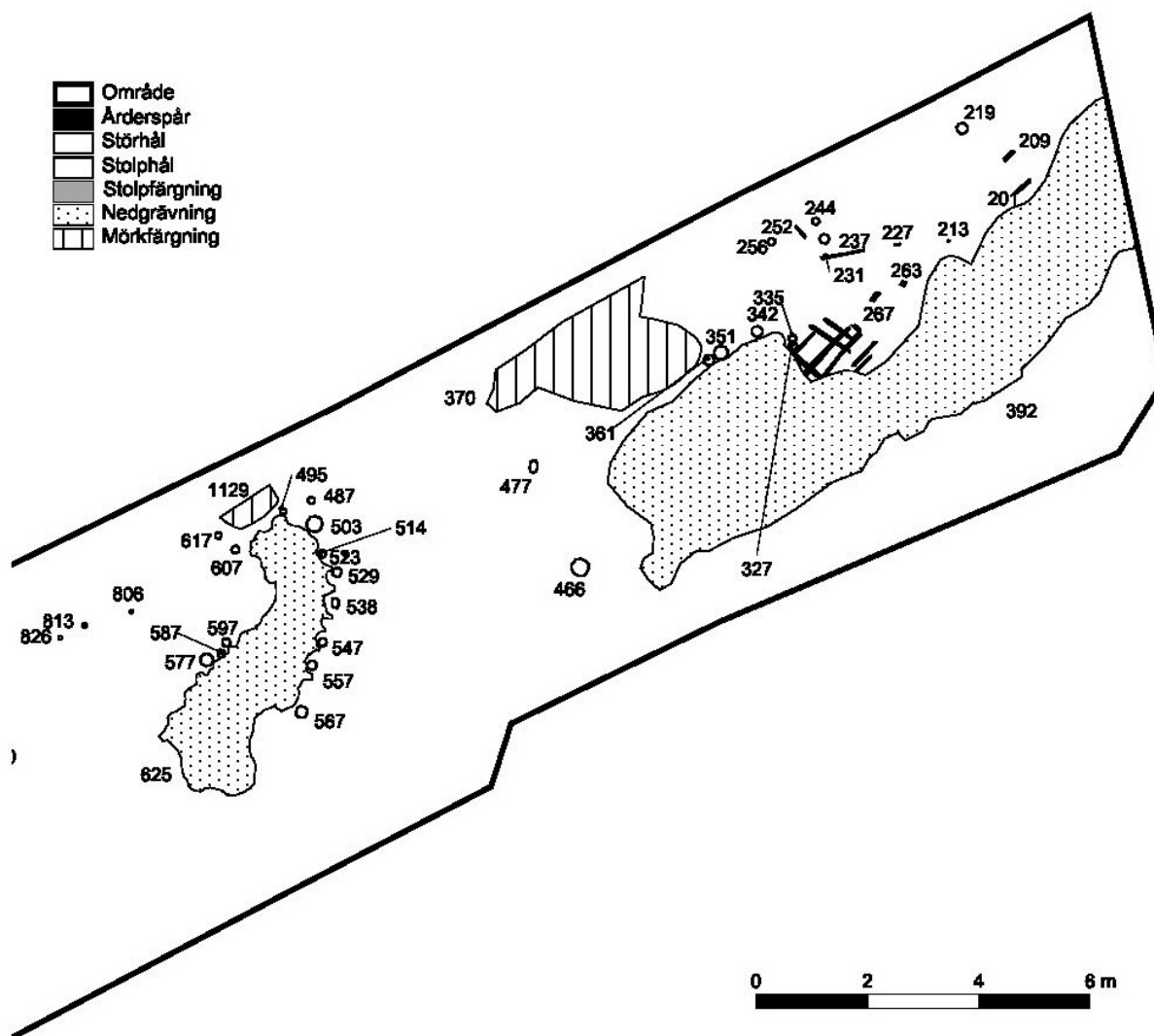
Figur 6. Detalj över anläggningar med id.nr. under Vittulsbergsvägen, sydvästra delen.

Kulturlager

Hela den undersökta ytan täcktes av ett kraftigt kulturlager. Det hade inga avgränsningar inom det upptagna schaktet, eftersom det tillhörde samma kulturlager som syntes på vardera sidan om vägen i schakten B och CD från 2003 års undersökning. Den framtagna delen av kulturlagret hade en yta på 230 m². Lagret var tjockast i den östra delen, ca 0,40 m. Längre åt väster blev lagret tunnare, ljusare i färgen och fattigare på fynd.

Lagret var överraskande opåverkat av vägen. All trafik som passerat vägen under de ca 250 åren före asfaltering, hade inte nämnvärt rört om i det underliggande kulturlagret. På ett ställe kunde man i kulturlagrets översta del se parallella rännor som löpte i vägens längdriktning. Antagligen var detta hjulspår som tillkommit innan vägen asfalterades.

Det blev tydligt att vägen hade bevarat fornlämningen i stället för att ha förstört den, vilket vi först befarat. De omkringliggande lämningarna hade blivit hårt utsatta för plöjning. Kulturlagret på område CD från 2003 års undersökning, var så tunt att det bara gick att plandokumentera. Detta gav en påtaglig insikt kring hur mycket information som försvunnit genom åren och har en generell relevans för hur man i fortsättningen bör tolka överplöjda fornlämningar i åkermark.

Figur 7. Detalj över anläggningar med id.nr. under Vittulsbergsvägen, nordöstra delen. Årderspår med id.nr. visas i figur 5.

På grund av tjälen var det inte möjligt att ta sig igenom lagret med en meterruta. När grävskopan hyvlade av den hårda ytan i centimeterskikt, gick det dock att se att lagret innehöll relativt stora mängder med keramik, brända och obrända ben, mycket skörbränd sten och kol. Mycket lite av keramiken gick att rädda, eftersom den frilades och pulveriserades i samma moment. Ett miljöprov, PM1128, togs och innehållet flotterades.

Mörkfärgningar

Två anläggningar kunde inte kategoriseras som annat än mörkfärgning (A370 och 1129). De dokumenterades endast i plan. Båda låg i undersökningsytans kant, där de skars av vägdikena. De var halvmåneformade, oregelbundna med måtten 3,75 x 2,05 m respektive 1,05 x 0,42 m. Fyllningen bestod av mörkgrå lera, A1129 hade inslag av skärvsten och A370 av bränd lera och kol. A1129 låg nära nedgrävningen A625 och var möjligen en förlängning på densamma (se nedan). Inga fynd påträffades i mörkfärgningarna.

Nedgrävningar

Inom undersökningsytan framkom fyra nedgrävningar. Samtliga var oregelbundna i plan, längden varierade mellan 1,05–5,00 m och bredden mellan 0,45–2,95 m. A875 och 1036 skars av dikeskanterna. Fyllningen bestod av mörkgrå lera med inslag av kol och sot samt enstaka skärvstenar i A1036. Tolkningen gjordes att A1036 var en avfallsgrop. A875 dokumenterades endast i plan, men då fyllningen påminde om den hos A1036, tolkades även denna som avfallsgrop. För närmare beskrivning av A392 och 625 se nedan.

A392

Denna anläggning påträffades i schaktets östra del. Den var i plan oregelbunden med måtten 11,20 x 2,95 m. Fyllningen bestod av svartgrå lera med inslag av skärvsten, kol och bränd lera. I profil var den skålformad och 0,35 m djup. Profilen grävdes, p.g.a. tjälen, med grävmaskin. Under vissa perioder töade ytan upp något, men det var ändå omöjligt att för hand ta sig ned i fyllningen. I stället gjordes en ytavsökning för att få en bild av fyndinnehållet.

Fynd och tolkning. Fyndmaterialet bestod av ben (brända och obrända), lerklining, keramik och harts. Anläggningen låg alldeles under kulturlagret och det är möjligt att fyllningarna blandats något. Utifrån anläggningens form, storlek, fyllningens karaktär samt fyndmaterialet tolkades A392 som en avfallsgrop. A392 påminde också om en anläggning som grävdes på område 28B 2003. Det var en stor oregelbunden mörkfärgning som bestod av ett flertal nedgrävningar. Detta skulle kunna gälla även för A392, men p.g.a. tidigare nämnda väderleksförhållanden gick möjliga stratigrafiska förhållanden inte att undersöka närmare. Möjligen innehöll A392 också minst en härd. I den västra delen av anläggningen framträdde en tydlig koncentration av kol som kan ha ingått i en härd. I vilket fall som helst bedömdes kolet ha deponerats vid ett och samma tillfälle.

Provanalys. Ett kolprov, PK1127, togs för analys (se nedan).

A625

Nedgrävningen A625 framkom under kulturlagret, strax öster om schaktets mitt. I plan var den oregelbunden, såg ut som ett spegelvänt S, med måtten 5,00 x 1,60 m. Profilen var skålformad med ett djup på 0,24 m. Fyllningen bestod av mörkgrå silt med inslag av stora skärvstenar och kol. A625 ingick tillsammans med ett antal stolphål i undersökningens enda tydliga konstruktion.

Fynd. I den profilrännan som grävdes framkom bränt och obränt ben, vissa med slaktspår.

Provanalys. Ett miljöprov, PM1118, togs och flotterades. Det framkom ett bränt frö. För vidare diskussion och tolkning se nedan.

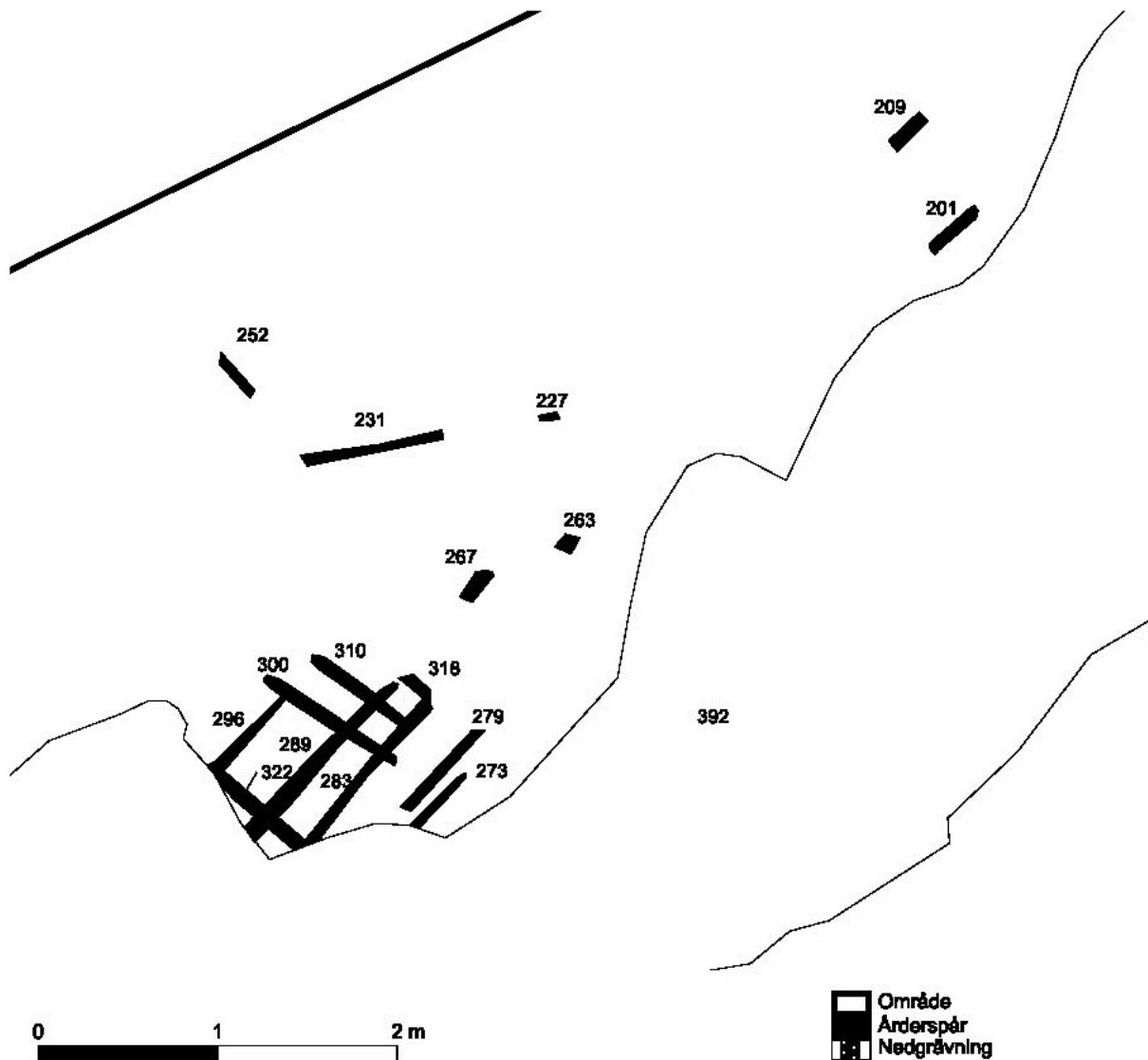
Stolphål och störhål

Den största delen av anläggningarna utgjordes av stolphål och störhål. Merparten framkom under kulturlagret. Sammanlagt påträffades 35 stolphål och 15 störhål.

Av stolphålen undersöktes 11 stycken och övriga dokumenterades i plan. Stolphålen var runda i plan och diametern var 0,10–0,30 m. A477 var ovalt med måtten 0,22 x 0,12

m. I profil var anläggningarna skålformade, flacka eller de hade flat botten med sneda kanter. Djupet varierade mellan 0,01–0,20 m. Fyllningen bestod av mörk lera eller silt i olika nyanser, i vissa fall med inslag av kol och bränd lera. Av stolphålen bedömdes 14 ingå i en konstruktion, se nedan. Av störhålen undersöktes 9 stycken och resten plandokumenterades. Samtliga var runda i plan. Diametern varierade mellan 0,03–0,09 m. Hos de grävda var formen i profil skålformad. Ett störhål hade flat botten med raka kanter och ett flat botten med sneda kanter. Djupet låg på mellan 0,02–0,08 m. Fyllningen bestod av mörk lera eller silt.

Fynd. Endast i ett stolphål, A617, påträffades fynd i form av ett obränt ben.

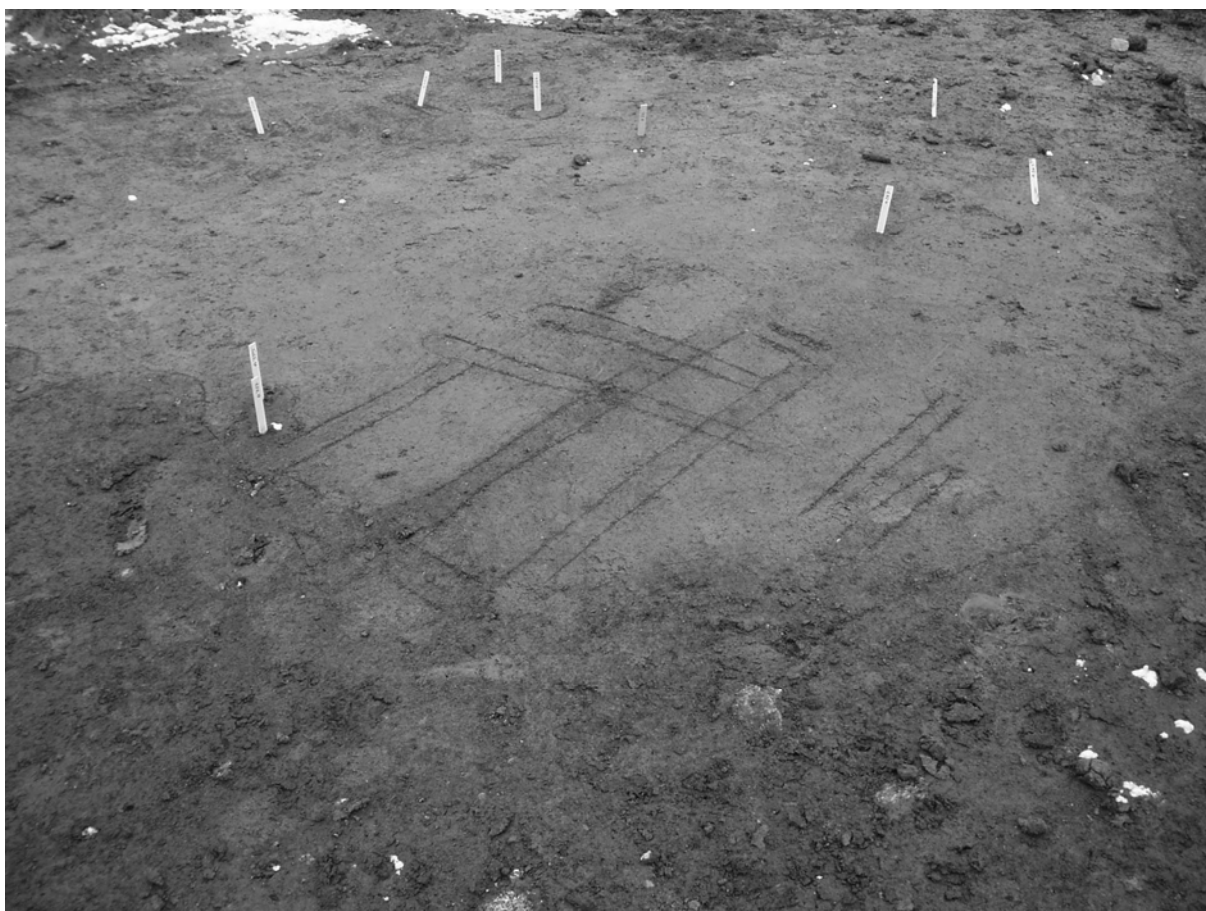

Figur 8. Detalj över årderspår med id. nr. under Vittulsbergsvägen.

Årderspår

I schaktets östra del framkom 16 fragment av årderspår. Spåren var avsatta i alven under det tjocka kulturlagret. Vissa av spåren bildade ett tydligt rutmönster (fig 8-9) i övrigt var det mindre rester. Formen i plan var avlång, rektangulär, i några fall med rundad ände. Längden hos spåren varierade mellan 0,10–1,20 m och bredden varierade mellan 0,06–0,10 m. Fem av spåren undersöktes. Formen i profil var flack respektive skålformad och djupet låg på mellan 0,01–0,03 m. Fyllningen bestod av svartbrun lera, något siltig. I vissa fall förekom inslag av kolfnyk och bränd lera.

Årderspår hittas vanligtvis i kontexter som av någon anledning låsts så att de skyddas från senare tiders påverkan. Eftersom plogen går djupare än årdret, finns i princip aldrig årderspår kvar i överplöjda miljöer. Ett av de mer kända exemplen är årderspåren under storhögarna i Högom. Spåren var mycket välbevarade inom den krets där gravhögen stått, men var helt bortodlade runtomkring (Ramqvist 1992). Ett närmare liggande exempel där årderspår återfunnits är Annelund, utanför Enköping. Under en skärvtenshög som daterades till äldre bronsålder syntes ett tätt mönster av årderspår (Fagerlund & Hamilton 1995:130). I Bredåker var det vägbanken som skyddat lämningarna från att förstöras av plogen. Det blev tydligt också när man jämförde det tunna kulturlagret på ytorna B och CD med det tjocka under Vittulsbergsvägen. Visserligen är vägsträckningen relativt sen, men eftersom plogen började användas först under 1800-talet i Uppland har lämningarna ändå varit förskonade från hårdare plöjning (Gadd 2000:146).

Figur 9. Några av årderspåren under Vittulsbergsvägen efter avslutad baning. Foto: Martin Scheutz.

Konstruktion 1

Ränna: A625

Stolpar: A617, 607, 597, 587, 577, 495, 487, 503, 514, 529, 538, 547, 557 och 567

Störhål: A523

Beskrivning

Under kulturlagret, strax öster om schaktets mitt, framkom en grupp mycket tydliga anläggningar. Det var ett flertal stolphål som omgärdade en större oregelbunden nedgrävning (A625). I tvärsnitt var denna skålformad. Nedgrävningens huvudriktning var nordost-sydväst, men i norr böjde den ganska tvärt av mot nordväst. Endast ett par decimeter i förlängningen av denna böj låg ytterligare en anläggning (A1129). Denna anläggning skars av vägdiket och storleken på kvarvarande del var endast 1,05 x 0,42 m.

Tolkning

På flera ställen kan man se hur kanten av nedgrävningen går i bågar, som står i direkt relation till stolphålens placering. Det råder därför inget tvivel om att stolparna och nedgrävningen har hört till samma konstruktion. Dess funktion är däremot mer oklar. Den böjda formen antyder att konstruktionen omslutit en yta. Stolphålen visar att en vägg eller staket följt nedgrävningen.

Vid Skämsta i Tierp påträffades tre hus vars vägglinjer utgjordes av rännor. (Frölund & Larsson 2002:55f) De tre husen låg uppradade med kortsidorna mot varandra och var snarlika i konstruktion. Bredden var mellan 7,20–8,00 m och längden 3,30–5,20 m. Gavlarna var rundade och i rännorna syntes spår efter tätt ställda stolpar. Dessa hus daterades med viss osäkerhet till yngre bronsålder-förromersk järnålder. Jämför man dessa hus med konstruktionen i Bredåker, ser man vissa likheter. Framförallt är det rännan, och dess rundade form som gör att den skulle kunna vara en husgavel. Placeringen alldeles i kanten av vägdiket gör att det inte går att fastställa någon exakt form på diket. A1129 skulle kunna vara en hästskoformad fortsättning på rännan. Man kan i alla fall konstatera att formen på det som tagits fram inte omöjliggör ett utseende som liknar husen i Skämsta. På grund av tjälen gick det inte att undersöka om det stod stolpar nere i själva rännan. Husen i Skämsta hade däremot inte stolpar i nedgrävningens kanten på rännorna, och dessa var mycket smalare än i den i Bredåker. Dateringen på husen i Skämsta stämmer väl överens med dateringar som gjorts i kontexten omkring konstruktion 1.

Fynd

Den övervägande mängden fynd framkom i nedgrävningarna A392, 625 och kulturlagret A100. Ett ben framkom i stolphålet A617. Fyndmaterialet bestod av brända och obrända ben, keramik, bränd lera/lerklining och harts. Bland de obrända benen fanns ko, får/get och sork representerade (Carlsson, R. muntl.). Bland fynden fanns också tre möjliga fragment av gutformar, däribland ett ingöt (F10) (Eriksson, T. muntl.). I samtliga fall rörde det sig om avfall. För närmare information kring fynden se nedanstående tabell (tab 3).

Tabell 3. Fynd från schakt, Vittulsbergsvägen, fördelat på material.

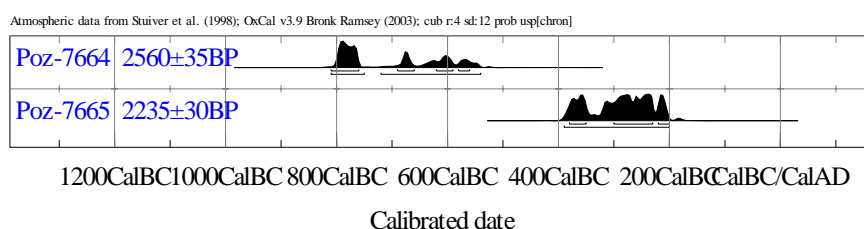
<i>Fynd (F)</i>	<i>Material</i>	<i>Antal</i>	<i>Vikt (g)</i>
1	harts	7	2
2	ben	11	2
3	ben	1	3
4	ben	20	53
5	ben	22	25
6	keramik	2	2
7	ben	58	59
8	lerklining	11	12
9	keramik	27	25
10	gjutform	3	8

Analys

Ur A392 skickades kol in för ¹⁴C-datering. Provet vedartsanalyserades först av Erik Danielsson/VEDLAB. Kolet kom från tall (se bilaga i Frölund, Scheutz & Schütz ms). Fröet i A625 var ett outvecklat kornfrö av ospecificerad sort (*Hordeum sp.*) (Ranheden, H. per e-post). Sädeskornet skickades också in för ¹⁴C-datering. Kolproverna daterades av Poznan Radiocarbon Laboratory i Polen. Provet från A392 hamnade i förromersk järnålder och fröet i A625 i yngre bronsålder (tab 4; fig 10).

Tabell 4. ¹⁴C-dateringar från Vittulsbergsvägen, Bredåker.

<i>Lab-nr</i>	<i>Kontext</i>	<i>Material</i>	<i>¹⁴C-år BP</i>	<i>Kal 1</i>	<i>Prob</i>	<i>Kal 2</i>	<i>Prob</i>
Poz-7664	A625	Kornfrö	2560±35BP	810-760 BC	0,44	810-750 BC	0,46
				690-660 BC	0,09	720-540 BC	0,49
				620-590 BC	0,10		
				580-560 BC	0,04		
Poz-7665	A392	Tall	2235±30BP	380-350 BC	0,17	390-200 BC	0,95
				300-230 BC	0,43		
				220-200 BC	0,07		

Figur 10. Diagram över ¹⁴C-dateringar.

Sammanfattning

Den 23–26 mars 2004 utförde Upplandsmuseet en arkeologisk undersökning vid borttagandet av Vittulsbergsvägen, Bredåker, inför byggandet av ny E4 Uppsala–Mehedeby. Schaktet låg mellan två ytor inom lokal 28 Bredåker, som undersöktes 2003

(fig 11). Sammanlagt påträffades 75 anläggningar. Bland anläggningarna märktes t.ex. stolphål, störhål, årderspår och kulturlager. Fyndmaterialet bestod av ben, harts, gjutformar, keramik och bränd lera.

Figur 11. Schaktet under Vittulsbergsvägen. I bakgrunden skymtar Gamla Uppsala kyrka. Foto: Martin Scheutz.

Administrativa uppgifter

Undersökningstyp: särskild undersökning

Orsak till undersökningen: Upprivande av Vittulsbergsvägen inför ny väg E4 Uppsala-Mehedeby.

Beställare: Vägverket, Region Mälardalen

Höjdsystem: RH70

Koordinatsystem: RT90 0 gon

Fältarbetsperiod: 23–26 mars 2004

Tidsåtgång i fält: 76 timmar

Projektdeltagare: Martin Scheutz och Berit Schütz

Upplandsmuseets diarienummer: 034/04

Upplandsmuseets projektnummer: 8115

Dokumentation: Förvaras vid Upplandsmuseet

Fynd: Förvaras i Upplandsmuseets föremålsmagasin i Morgongåva – inv.nr UM 32486

Länsstyrelsens beslutsdatum och diarienummer: 19 mars 2004, 431-17387-03

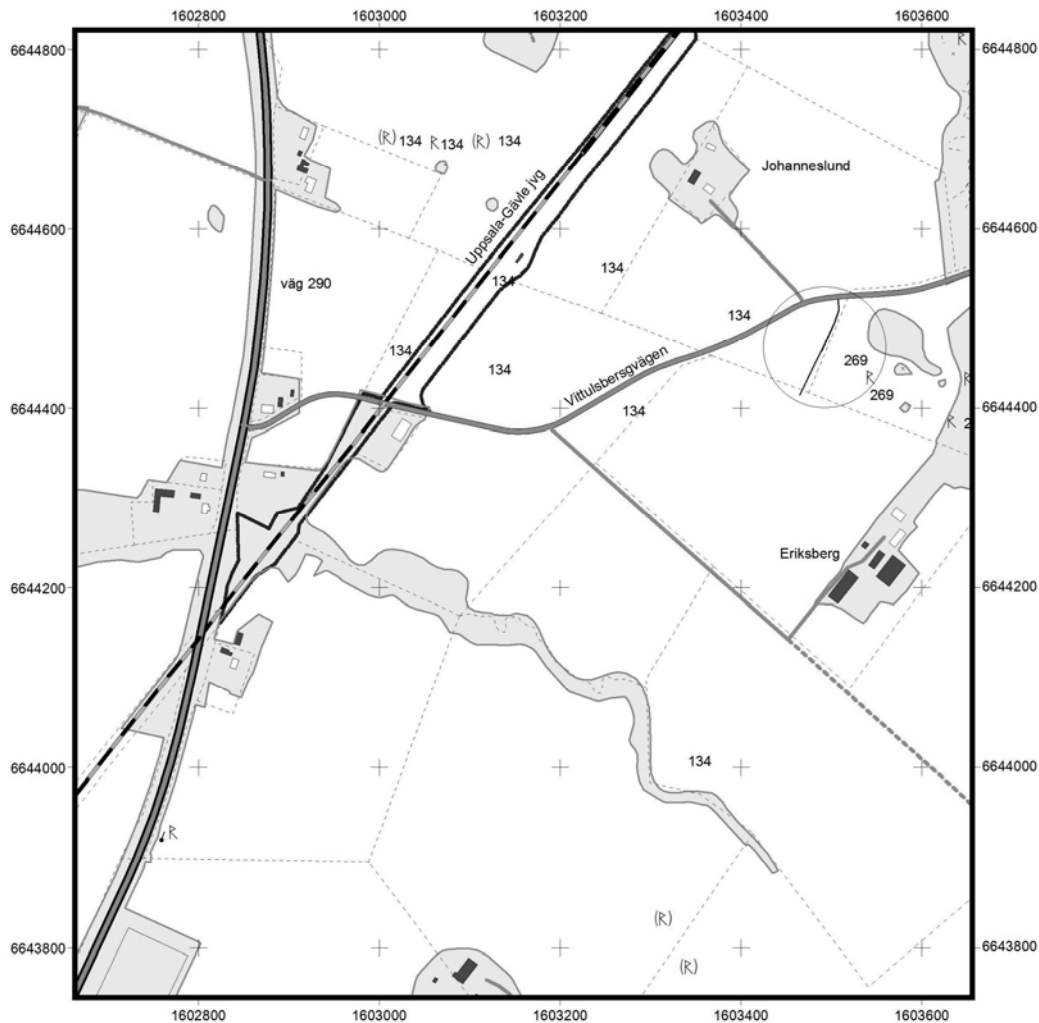
Vittulsbergsvägen

Fornlämning 134 och 168
Gamla Uppsala 79:4>2
Gamla Uppsala socken

Per Frölund

Bakgrund

I samband med ny väg E4, Uppsala–Fullerö drogs en telekabel, från Vittulsbergsvägen i höjd med fastigheten Johanneslund och ca 120 i riktning sydväst (se fig 12). Schaktningsarbetet kom att beröra fornlämning 134 alternativt 269 i Gamla Uppsala socken. Schaktningsövervakningen utfördes efter länsstyrelsens tillstånd i beslut (dnr 431-8530-04). Undersökningen utfördes 13 augusti, 2004.

Figur 12. Undersökningens belägenhet (ring) mot bakgrund av GSD Eko.

Metod

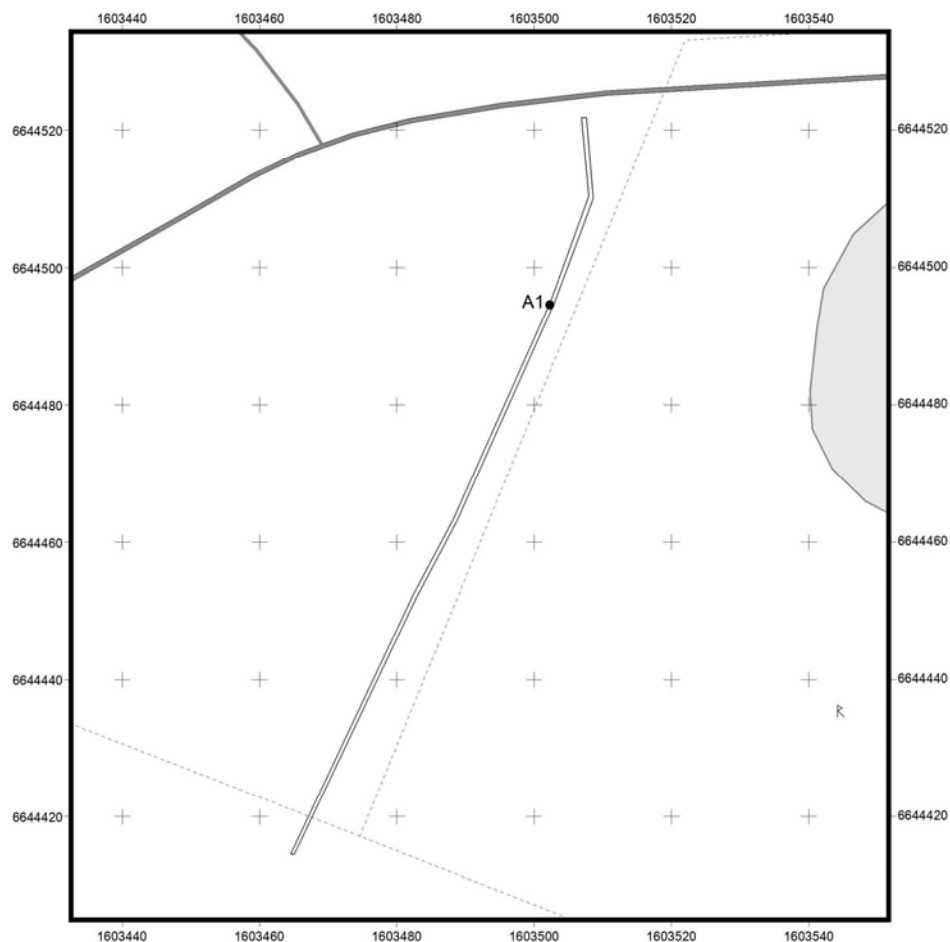
Schaktet grävdes till en längd av 117 m och 0,6 m bredd i ytan och 0,4 m bredd i botten och till ett djup av 0,8-0,9 m under markyta. Schaktet låg i sin helhet i odlad åker. Övervakningen skedde efter utförd grävning p.g.a. schaktets ringa bredd.

Figur 13. Teleschaktet i riktning mot Vittulsbergsvägen. Foto: Per Frölund.

Resultat

Vid kontrollen kunde ett arkeologiskt objekt konstateras (se fig 14). Denna bestod av ett 0,4 m brett och 0,25 m djupt stolphål med fyllning av gråsvart lera. Det överlagrande matjordslagret var här ca 0,4 m tjockt. Att fler arkeologiska objekt inte konstaterades beror på att schaktets dragning till övervägande delar följde ett befintligt dräneringsdike.

Figur 14. Plan över schaktet med arkeologiskt objekt markerat.

Sammanfattning

Den 13 augusti 2004 utförde Upplandsmuseet en schaktningsövervakning av en telekabelschaktning söder om Vittulsbergsvägen. Endast ett arkeologiskt objekt kunde konstateras.

Administrativa uppgifter

Undersökningstyp: Arkeologisk undersökning (schaktningsövervakning)

Orsak till undersökningen: Ny teleledning Vittulsbergsvägen.

Beställare: Vägverket, Region Mälardalen

Fältarbetsperiod: 13 augusti 2004

Tidsåtgång i fält: 1 tim

Projektdeltagare: Per Frölund

Upplandsmuseets diarienummer: 972/04

Upplandsmuseets projektnummer: 8131

Länsstyrelsens beslutsdatum och diarienummer: 2 augusti, 2004, 431-8530-04.

Ersättningsväg EV 03, Buddbo

Buddbo 2:1
Ärentuna socken

Malin Gustafsson

Bakgrund

Med anledning av en planerad ersättningsväg på fastighet Buddbo 2:1, Ärentuna socken, utförde Upplandsmuseet en arkeologisk utredning av det berörda området (fig 15). Utredningen gjordes på uppdrag av Vägverket, Region Mälardalen efter tillstånd från länsstyrelsen i Uppsala län (dnr 431-12408-01). Utredningen genomfördes den 7 september 2004 av Malin Gustafsson och Örjan Mattsson. Ansvarig för rapporten var Malin Gustafsson.

Figur 15. Utdrag från fastighetskartan med ersättningsvägen och omkringliggande fornlämningar markerade.

Fornlämningsmiljö och tidigare undersökningar

Utredningsområdet ligger helt och hållet i blockrik skogsmark, men gränsar i öster mot åkermark. Såväl i skogsmarken som i åkermarken återfinns fornlämningar av olika typer. De kända fornlämningarna i området domineras av gravar, gravfält och skärvtenshögar och dessa återfinns huvudsakligen i gränzonen mellan slättmark och skogsområdena. I åkermarken återfinns överplöjda fornlämningar, i allmänhet boplatsslämningar men även gravar.

I närområdet kan nämnas en skärvtenshög och en mittblocksgrav, nr. 58. Väster om utredningsområdet återfanns det nedan beskrivna gravfältet, nr. 56 (fig 15).

Figur 16. Utdrag från Vägverkets digitala karta med ersättningsvägen och utredningsschakten markerade.

I området har undersökningar tidigare genomförts i samband med byggandet av nya E4: an. Vid Kättsta har boplatsslämningar och gravar från äldre järnålder samt en vikingatida boplats undersökts. Vid Buddbo har delar av gravfältet nr. 56 undersökts. Gravfältet har inte kunnat begränsas annat än mot söder. Mot norr hade redan schaktningarna för den nya vägen inletts när det uppdagades att fornlämningen sträckte sig betydligt längre åt detta håll än vad som tidigare varit känt. Mot öster och väster har en begränsning inte varit möjlig, då gravarna i allmänhet inte syntes över ytan, utan

oftast bestod av en låg stensättning av skärvsten intill ett större, naturligt förekommande block. Vid Buddbo har även en undersökning av två skärvstensanläggningar med okänd funktion genomförts (Scharp 2004). I samband med utredningen för ersättningsvägen EV 04, påträffades minst en grav som hörde till detta gravfält och som låg i brytpunkten mellan de båda ersättningsvägarna (Berggren 2003).

Målsättning och metod

Målsättningen med utredningen var att utreda huruvida ersättningsvägen skulle komma att beröra fast fornlämning. Eftersom en grav påträffades vid utredningen för EV 04, precis i anslutning till den aktuella ersättningsvägens början, fanns det en viss risk att flera gravar skulle komma att beröras.

Vid utredningstillfället hade ersättningsvägen redan anlagts, varför schakt enbart kunde läggas vid sidorna av denna, för att på detta sätt få en uppfattning om riskerna.

Utredningen skede genom schaktning, varvid ett schakt lades på var sida om den existerande vägen. Schakten drogs från ersättningsvägens början till dess ände i anslutning till åkermarken.

Resultat

I de två schakt, med en sammanlagd längd av ca 100 meter, som grävdes på ömse sidor av ersättningsvägen påträffades inga fornlämningar (fig 16). Ett resultat av utredningen blev att gravfältet nr. 56 kunde begränsas mot nordöst i detta område.

Sammanfattning

I samband med byggandet av en ersättningsväg (EV 03) i Buddbo, genomförde Upplandsmuseet en arkeologisk utredning i syfte att fastställa huruvida fast fornlämning skulle komma att beröras. Utredningen skedde med hjälp av grävmaskin och schakt togs upp på ömse sidor av den redan byggda vägen. Inga spår av fornlämningar fanns i schakten.

Administrativa uppgifter

Undersökningstyp: Arkeologisk utredning

Orsak till undersökningen: Ersättningsväg i samband med byggandet av nya E4

Beställare: Vägverket, Region Mälardalen.

Fältarbetsperiod: 7 september, 2004

Tidsåtgång i fält: 10 timmar

Projektmedlemmar: Malin Gustafsson, Örjan Mattsson

Upplandsmuseets diarienummer: 589/04

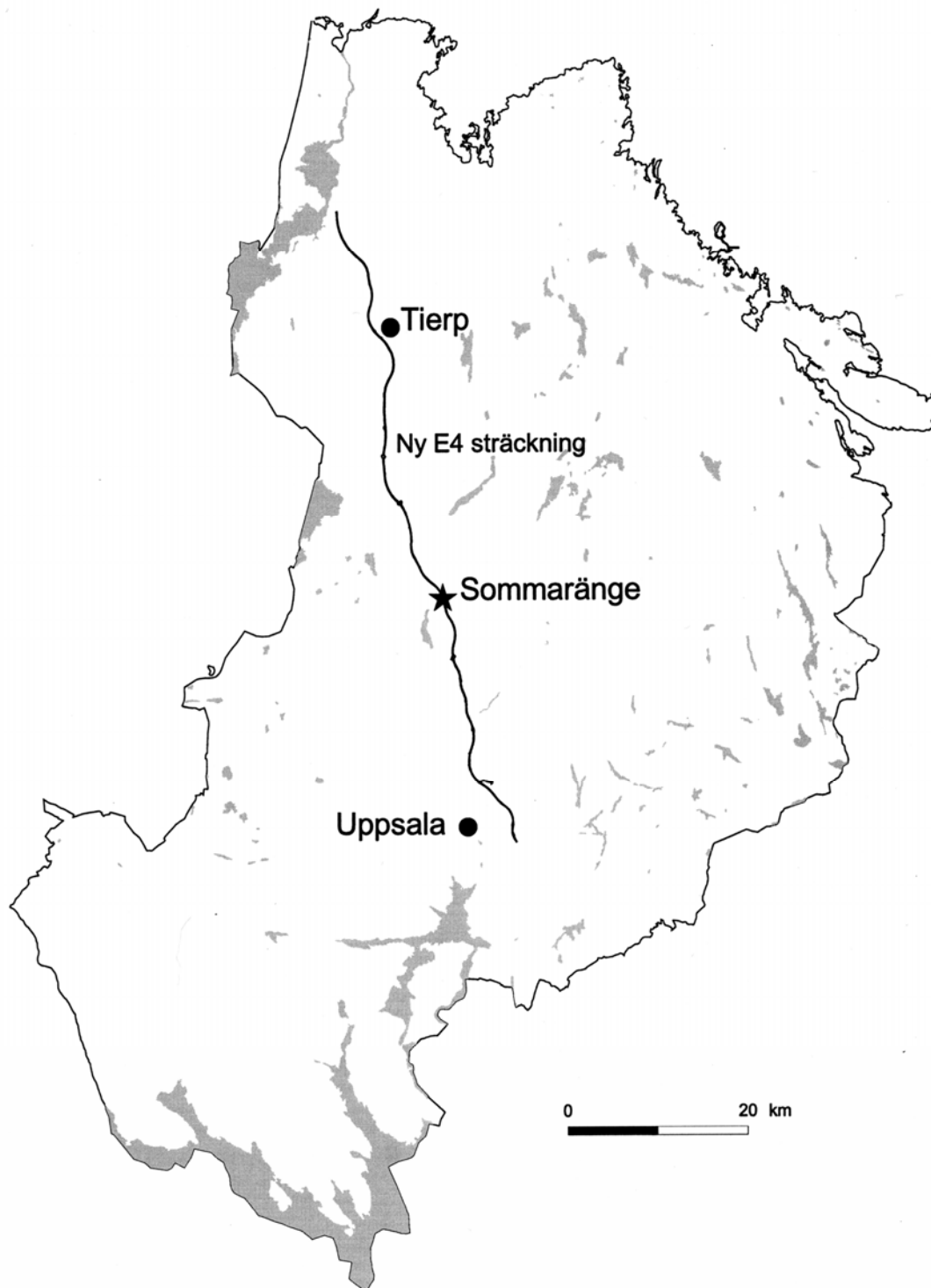
Upplandsmuseets projektnummer: 8119

Länsstyrelsens beslutsdatum och diarienummer: 27 juli, 2004, 431-12408-01.

Väg 706 Sommaränge

Sommaränge 5:1
Viksta socken

Andreas Henni

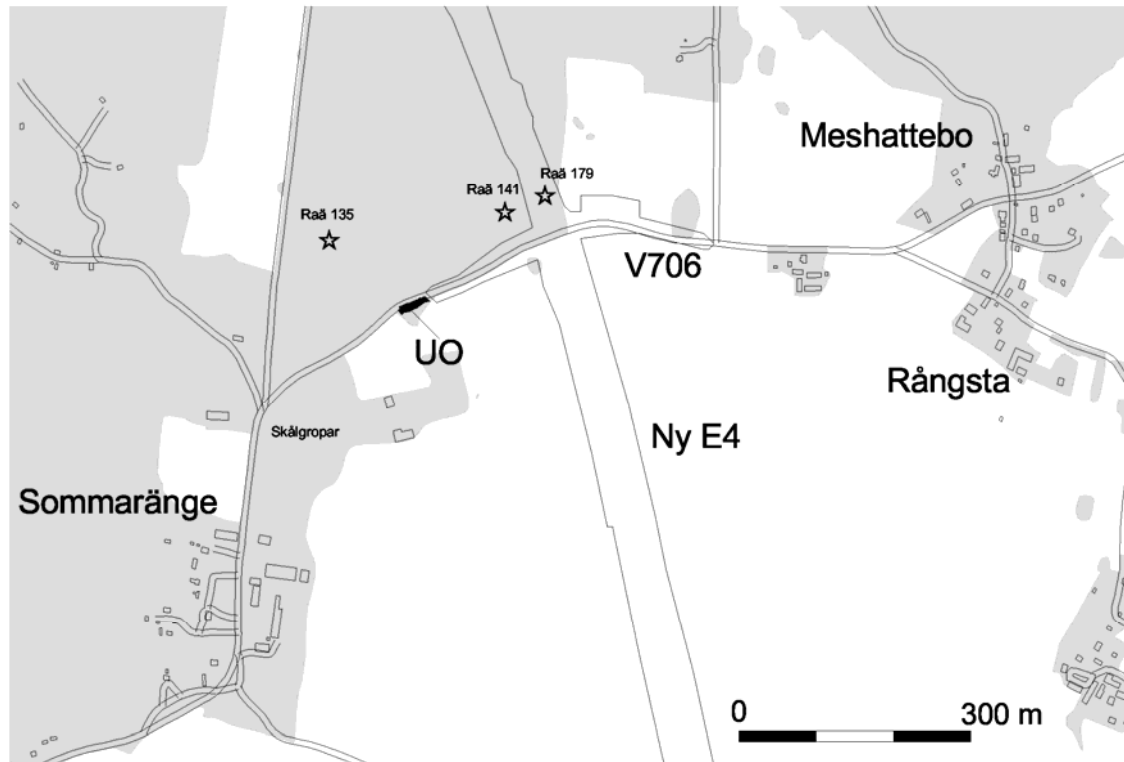
Figur 17. Uppsala län med Sommaränge markerat.

Bakgrund

Under fyra dagar i augusti 2004 genomförde Upplandsmuseet en arkeologisk utredning som direkt övergick i arkeologisk slutundersökning vid Sommaränge, Viksta socken, Uppsala län (fig 17). Anledningen var att väg 706 skulle rätas ut och breddas i anknytning till den nya väg E4 som byggs mellan Uppsala och Mehedeby. Undersökningen gjordes på uppdrag av Vägverket, region Mälardalen efter tillstånd i beslut från länsstyrelsen i Uppsala län dnr 431-8339-04 (2004-08-02 & 2004-09-06). Projektledare var Andreas Hennius. I fältarbetet deltog också Anna Ölund, Ivonne Dutra Leivas och Örjan Mattsson. Rapporten utarbetades av Andreas Hennius.

Topografi

Öster om Sommaränge by löper väg 706 i öst-västlig riktning på den norra sidan av Sävastaåns flacka dalgång i en gränsszon med höglänta skogsbevuxna områden i norr och flackare uppodlade områden ner mot ån i söder. Området närmast vägen utgörs av svagt kuperad hagmark med blockbemängda impediment. Området som berördes av undersökningen utgjordes av delar av en sydlig utlöpare från ett större impedimentområde norr om väg 706. Här skulle vägen grävas ner för att få en bättre profil och impedimentet skulle schaktas ur. Impedimentet sträckte sig ytterligare cirka 35 m söder om undersökningsområdet. Höjden över havet var cirka 32 m.ö.h. Området var bevuxet med gräs och hallonsnår men även en del större lövträd.

Figur 18. Undersökningsområdet med närliggande kända fornlämningar markerade.

Tidigare undersökningar

Viksta socken har länge befunnit sig i en arkeologisk forskningsskugga. Innan arbetet med E4: an inleddes hade inga större utgrävningar gjorts i socknen. Sommaren 2002 undersöktes Raä 179, en boplats från romersk järnålder – folkvandringstid cirka 200 m öster om det nu aktuella området (Berggren & Hennius 2004). 2003 framkom några härdar vid en mindre schaktövervakning i hagmarken direkt norr om det nu undersökta området (Fagerlund & Schütz 2004: 22ff). 2003 undersöktes också ett större gravområde i skogsmarkerna nordöst om årets undersökningsområde. Dateringarna från denna undersökning sträcker sig från neolitikum och fram i medeltid (manus, Sommaränge skog, Engström, Forsman och Victor, SAU).

Bland ortsbefolkningen har flera personer berättat om att när man gjorde grävarbeten för väg 706 under kriget påträffades flera skelett. Detta ska ha varit någonstans nära det nu aktuella undersökningsområdet. Det enda spår av sådana fynd i Upplandsmuseets arkiv är ett foto på ett skelett från Sommaränge daterat 3 augusti, 1944. Närmare fyndomständigheter är dock okända.

Fornlämningssmiljö

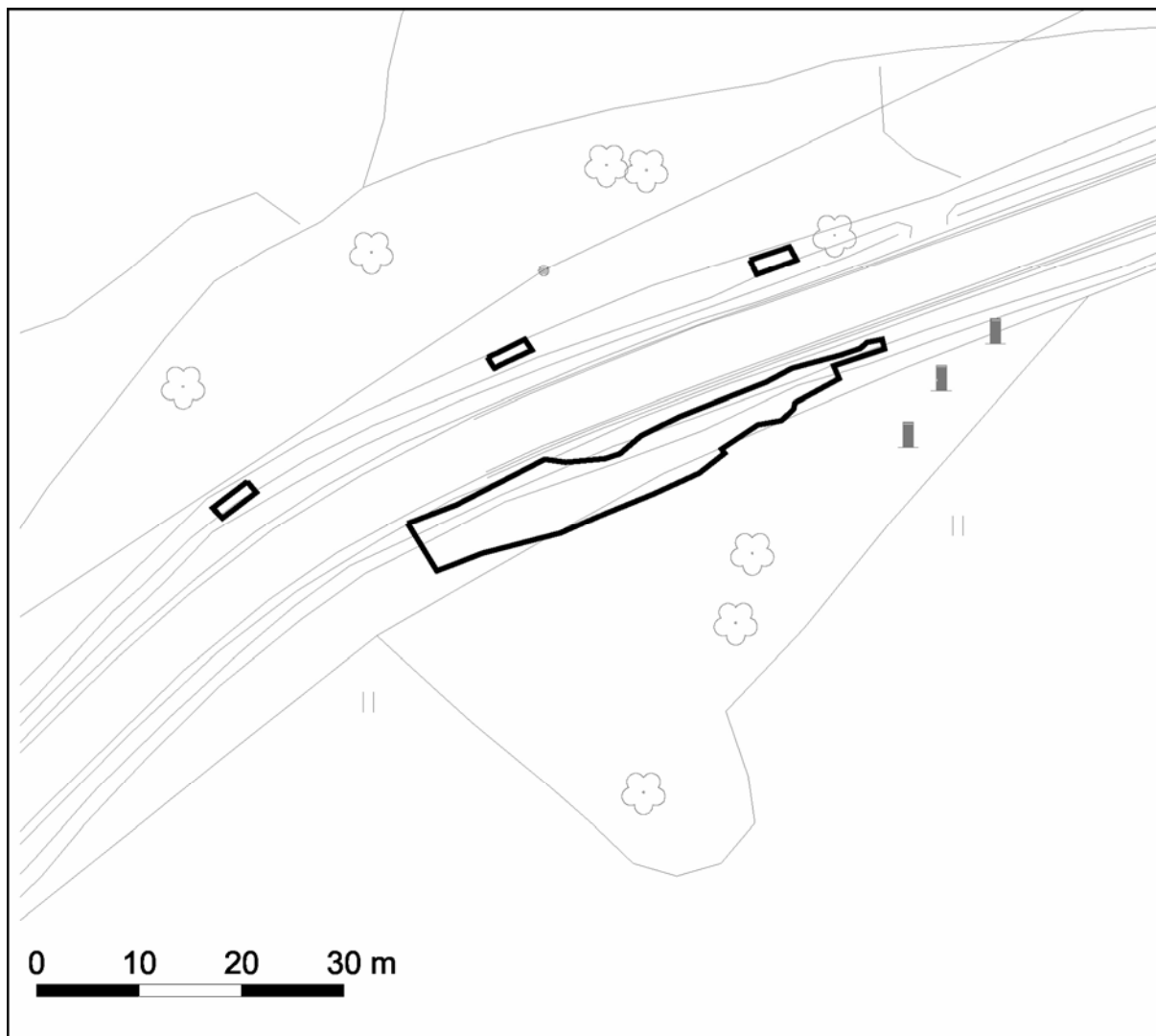
Det finns relativt få registrerade fornlämningar i närområdet (se fig 18). Öster om undersökningsytan, i anknytning till den undersökta boplatsen Raä 179 finns Raä 141, ett mindre gravfält, beläget på ett moränimpediment. Nordväst om undersökningsområdet finns Raä 135 som är registrerad som en stensättningsliknande lämning belägen på en låg moränrygg i hagmark. Med tanke på att stensättningarna i området ofta är diffusa är det inte omöjligt att denna lämning är en förhistorisk grav. Strax öster om denna lämning finns en oregistrerad hägnadsanläggning. Anläggningen utgörs av en cirka 7×20 meter stor stenröjd yta som omgärdas av låga stenmurar. I anknytning till denna finns även uppröjda vägar och stensträngar. I hagmarken väster om undersökningsområdet finns även ett stort antal skålgropsblock samt en hållristning som påträffades vid inventeringar 2003. Dessa har ännu inte registrerats i FMIS.

Metod

Arbetet inleddes med att dikeskanten rensades fram. Sedan schaktades matjorden och påförda massor ned till anläggningsnivå. All plandokumentation gjordes med totalstation. Framkomna arkeologiska objekt rensades fram och ett urval undersöktes. Undersökningen av anläggningarna utfördes till största delen för hand med skärslev och/eller fyllhammare, spade eller ibland grävmaskin. Sektioner dokumenterades på ritfilm i skala 1:20. Ritningarna kompletterades med beskrivningar av anläggningen. För att datera lämningarna togs ¹⁴C-prover. Innan dessa daterades genomfördes vedartsanalys på förkolnat trä. För de anläggningar som inte grävdes ut gjordes en beskrivning och en tolkning utifrån en okulär besiktning.

Resultat

När undersökningen inleddes hade den befintliga vägbanken redan grävts bort. En härd påträffades under denna. Då härden var mycket skadad mättes den endast in. I den norra delen drogs tre mindre sökschakt. Då inga anläggningar påträffades vare sig i schakten eller i den framrensade dikeskanten koncentrerades arbetet söder om befintlig väg 706 (se fig 19).

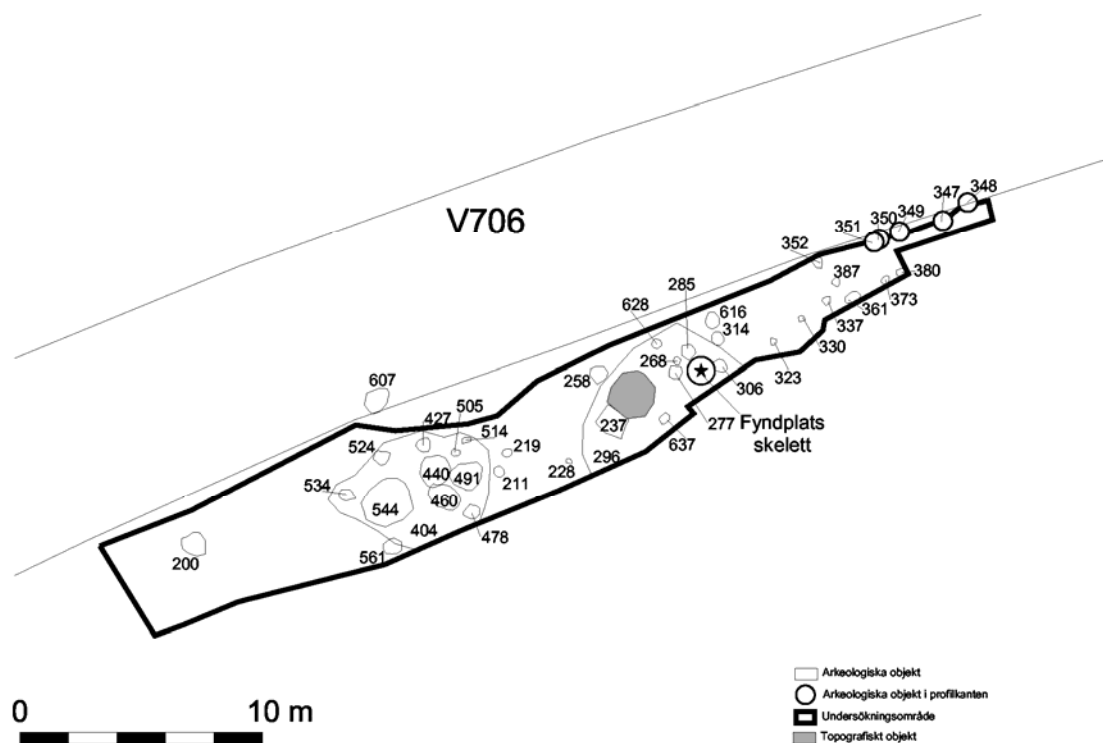

Figur 19. Schaktens placering i förhållande till befintlig V706.

Det område söder om vägen som omfattades av vägbyggnationen utgjordes av ett närmare 70 m långt och upp till 8 m brett krönläge på ett impediment. Redan i dikeskanten kunde stora bitar bränd lera tillsammans med ett flertal anläggningar av förhistorisk karaktär urskiljas. En yta på närmare 230 m² banades av. I området fanns stora mängder påförda massor, troligtvis från tidigare vägbyggnationer. Dessa utgjordes av bland annat sprängsten, grus, tegel och asfalt. Tjockleken i den västra delen uppgick som mest till 1 m.

Sammanlagt påträffades 40 anläggningar av förhistorisk karaktär vilket man kan betrakta som en relativt hög anläggningsfrekvens. Dessa utgjordes av stolphål, härdar, ett gropsystem och ett kulturlager (tab 5 & fig 20). En tendens syns att

anläggningstätheten tunnast ut mot väst. Mot norr är det tveksamt om det funnits fler än den påträffade härden under vägbanken. Däremot syns inga avgränsningar mot söder eller öster. Anläggningarna kan karakteriseras som boplatslämningar även om inga konstruktioner kunde urskiljas.

Figur 20. Detaljplan över undersökningsområdet med inmätta anläggningar.

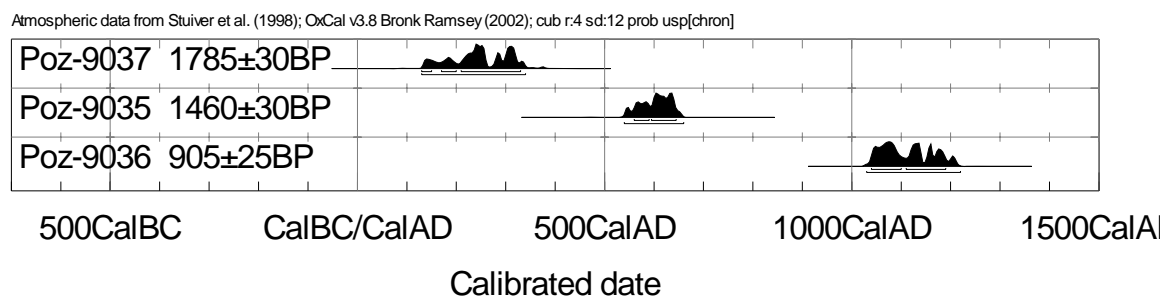
Fyndmaterialet utgjordes främst av bränd lera. I den östra delen påträffades i kulturlagret (A296) även ett skelett av människa. Skelettet påträffades vid schaktning och var mycket dåligt bevarat med hög fragmenteringsgrad. Det låg ytligt i kulturlagret och verkade ligga i närmast öst-västlig riktning med huvudet i väster. Inga spår efter gravöverbyggnad eller någon nedgrävning kunde urskiljas. I kulturlagret påträffades även några få bitar brända ben. Dessa var dock alltför små för att kunna artbestämmas.

Dateringar

Inga daterbara fynd påträffades vid undersökningen. Dock finns tre analyserade ¹⁴C-prover. Dessa är från två av härdarna samt från skelettet (tab 6 & fig 21). Härdarnas datering visar på aktiviteter under romersk järnålder/folkvandringstid. Skelettet gav en datering till tidig medeltid. Det finns inget i det arkeologiska materialet som motsäger dessa dateringar utan tvärtom överensstämmer de analyserade proverna väl med vad man kunde förvänta sig. Boplatsaktiviteterna är samtida med den undersökta boplatsen vid Raä 179. Den senare dateringen av skelettet kan också ses som sannolikt med tanke på gravskick och den östvästliga orienteringen.

Tabell 6. ¹⁴C-dateringar från väg 706, Sommaränge.

Lab-nr	Kontext	Material	¹⁴ C-ålder	Kal 1	Prob.	Kal 2	Prob.
Poz-9037	A200 Härd	Björk	1785±30 BP	130-150 AD 170-200 AD 210-330 AD	2,7 % 5,6 % 59,9 %	130-340 AD	95,4%
Poz-9035	A237 Härd	Al	1460±30 BP	560-590 AD 595-645 AD	14,5 % 53,7 %	540-660 AD	95,4 %
Poz-9036	A296 Grav	Ben	905±25 BP	1040-1100 AD 1110-1190 AD	38,6 % 29,6 %	1030-1220 AD	95,4 %

Figur 21. Diagram över daterade ¹⁴C-prover från Väg 706, Sommaränge.

Kulturhistorisk tolkning

Trots att inga konstruktioner kunde urskiljas tolkas de nu undersökta lämningarna som rester av boplatsaktiviteter på platsen under romersk järnålder och folkvandringstid. Den ringa undersökningsytan gör det dock möjligt att även äldre lämningar finns i närområdet. Gropssystem brukar ofta förknippas med yngre bronsålder men förekommer även frekvent under förromersk- och romersk järnålder. Likaså de närliggande skålgroparna skulle kunna vara en indikation på ett äldre ianspråktagande av området. Skålgropar är dock svårdaterade och kan mycket väl härröra från en romersk aktivitetsfas. De analyserade ¹⁴C-proverna är mycket samstämmiga med dateringarna från den tidigare undersökta boplatsen vid Raä 179 som har en tidsmässig tyngdpunkt i slutet av romersk järnålder med dateringar som sträcker sin upp i 600 e Kr. De två boplatserna visar på ett intensivt utnyttjande av Sävastaåns dalgång under århundradena efter vår tideräknings början.

Skelettet som upphittades vid undersökningen låg ytligt i kulturlager A296 och i vad som trots den dåliga bevarandegraden kunde tolkas som öst-västlig riktning. Inga spår fanns av vare sig fynd, gravöverbyggnad eller nedgrävning. Dateringarna från skelettet visade på tidig medeltid vilket är en period då kristendomen gör sig allt mer påtaglig i gravskicket. I området finns flera kristna runstenar samt medeltida kyrkor i exempelvis Björklinge och Viksta. Det framkomna skelettet är som tidigare nämnts inte det första i

området, även om omständigheterna kring tidigare fynd är höljda i dunkel. Ensamliggande skelettgravar från denna tid är inte vanligt även om det förekommer.

Trots undersökningens ringa omfattning blir resultaten ett mycket viktigt komplement till den tidigare bristfälliga bilden av bebyggelseutvecklingen i Sävastaåns dalgång. Området har tidigare karaktäriserats som en arkeologisk utmark med få fornlämningar. Senare års undersökningar visar dock att bygden är rik på lämningar. Den nu undersökta boplatsen ger tillsammans med Raä 179 en indikation på att man valt att bosätta sig på ett sådant sätt att man kunde utnyttja de olika ekologiska nischer som gränsområdet erbjuder; höglänta skogsområden mot norr och öppnar lerslätter som lämpar sig både för odling och som betesmark mot söder.

Administrativa uppgifter

Plats: Väg 706 Sommaränge, Viksta socken

Raä nr: –

Undersökningstyp: Arkeologisk utredning samt slutundersökning

Orsak till undersökningen: Vägbyggnation, uträtning av V706

Höjdsystem: RH70

Koordinatsystem: RT90 0 gon

Projektledare: Andreas Hennius

Projektdeltagare: Ivonne Dutra Leivas, Örjan Mattsson och Anna Ölund

Fältarbetsperiod:

Tidsåtgång i fält: 68 timmar

Upplandsmuseets dnr: 974/04 & 1053/04

Arkeologiska avdelningens projekt nr: 8129

Dokumentation: Förvaras vid Upplandsmuseet

Fynd: Förvaras i Upplandsmuseets föremålsmagasin i Morgongåva

Beställare: Vägverket, Region Mälardalen, Box 1214, 751 42 Uppsala

Handläggare på Länsstyrelsen: Margareta Hasselmo

Länsstyrelsens tillstånd och datum för beslut: 431-8339-04, 2004-08-02 & 2004-09-06

Tabell

Tabell 5. Inmätta anläggningar vid väg 706, Sommaränge

<i>Anl. ID</i>	<i>Anl. Typ</i>	<i>Kommentar</i>
200	Härd	Härdbotten
211	Stolphål	Okulär besiktigad. Ej undersökt.
219	Stolphål	Okulär besiktigad. Ej undersökt.
228	Stolphål	
237	Härd	Invid stort stenblock.
258	Härd	Okulär besiktigad. Ej undersökt.
268	Stolphål	Okulär besiktigad. Ej undersökt.
277	Stolphål	Okulär besiktigad. Ej undersökt.
285	Stolphål	Okulär besiktigad. Ej undersökt.
296	Kulturlager	Okulär besiktigad. Ej undersökt.
306	Stolphål	Okulär besiktigad. Ej undersökt.
314	Stolphål	Okulär besiktigad. Ej undersökt.
323	Stolphål	Okulär besiktigad. Ej undersökt.
330	Stolphål	Okulär besiktigad. Ej undersökt.
337	Stolphål	
347	Stolphål	I profilkant.
348	Stolphål	I profilkant.
349	Stolphål	I profilkant.
350	Stolphål	I profilkant.
351	Stolphål	I profilkant.
352	Härd	I profilkant.
361	Härd	
373	Stolphål	Okulär besiktigad. Ej undersökt.
380	Stolphål	Okulär besiktigad. Ej undersökt.
387	Stolphål	Okulär besiktigad. Ej undersökt.
404	Gropsystem	
427	Stolphål	I anknytning till gropsystemet.
440	Nedgrävning	I gropsystemet.
460	Nedgrävning	I gropsystemet.
478	Härd	I anknytning till gropsystemet.
491	Härd	I anknytning till gropsystemet.
505	Stolphål	I anknytning till gropsystemet.
514	Stolphål	Okulär besiktigad. Ej undersökt.
524	Härd	I anknytning till gropsystemet.
534	Härd	I anknytning till gropsystemet.
544	Mörkfärgning	Svårtolkad, eventuellt recent störning. I anknytning till gropsystemet.
561	Härd	I anknytning till gropsystemet.
607	Härd	Okulär besiktigad. Ej undersökt.
616	Stolphål	Okulär besiktigad. Ej undersökt.
628	Stolphål	Okulär besiktigad. Ej undersökt.
637	Stolphål	Okulär besiktning. Ej undersökt.

Sammanfattning

Under 2003 och 2004 utförde Upplandsmuseet ett antal mindre arkeologiska uppdrag i form av utredningar, schaktningsövervakningar och mindre undersökningar på fem platser föranledda av bygget av ny E4 förbi Uppsala. Merparten av dessa arbeten hade samband med vägarbeten, antingen upprivning av äldre vägsträckning, ombyggnad av befintlig väg eller nyanläggning av väg. Därtill gjordes övervakningar av schaktningar för el- och teleledningar.

Till de mer påtagliga lämningar hör Bredåker i Gamla Uppsala socken, där boplatslämningar påträffades under Vittulsbergsvägen. Dessa lämningar ligger mellan de 2003 undersökta delarna av boplatskomplexet vid Bredåker. Dateringar från anläggningar ligger i yngre bronsålder och förromersk järnålder. Söder om Vittulsbergsvägen dokumenterades en anläggning i ett teleschakt. Även denna ligger i närområdet till undersökningen 2003 samt tidigare kända fornlämningar med bland annat skärvtenshög.

Vid Sommaränge påträffades boplatसानläggningar och en skelettbegravning. Dessa lämningar påträffades i närheten av en av de platser där boplatslämningar påträffades vid en schaktningsövervakning 2003. Detta styrker antagandet att de ingått i ett större sammanhängande fornlämningskomplex. Skelettet har kunnat dateras till 1200-tal är därmed påtagligt yngre än övriga kända fornlämningar i området. Vaga uppgifter om tidigare skelettfynd kan tyda på att det rör sig om mer än en enstaka grav.

Utöver dessa platser framkom överhuvudtaget inga spår av fornlämningar vid Ytterbacken och Buddbo EV03.

Referenser

- Berggren, A. 2003. Buddbo-EV04. Vägbygge. Arkeologisk utredning. Buddbo 1:1, Ärentuna socken, Uppsala kommun, Uppland. (Upplandsmuseet 2003:21).
- Berggren, A & Hennius, A. 2004. Sommaränge – Hus, odling och tjärframställning. Undersökningar för E4, Raä 179, Viksta socken, Uppland. (Upplandsmuseet, avdelningen för arkeologiska undersökningar. Rapport 2004:02).
- Engström, T. Forsman, C. & Victor, H. Manus. Sommaränge skog, utgrävningsrapport. SAU, (Societas Archaeologica Upsaliensis. Uppsala).
- Fagerlund, D. & Hamilton, J. 1995. Arkeologi på väg – undersökningar för E18. Annelund. En hällkista och bebyggelse från senneolitikum och bronsålder. (RAÄ, UV Uppsala rapport 1995:13). Stockholm.
- Fagerlund, D & Schütz, B. 2004. I närheten av E4 2003. Danmarks, Vaksala, Gamla Uppsala och Viksta socknar, Uppsala kommun, Uppland. (Upplandsmuseet, avdelningen för arkeologiska undersökningar. Rapport 2004:15).
- Frölund, P. & Larsson, L-I. 2002. Skämsta. Bosättning och gravar i norra Uppland. (RAÄ, UV Uppsala rapport 1997:67). Uppsala.
- Frölund, P., Scheutz, M. & Schütz, B. Manus. Arkeologisk undersökning Bredåker 2003. Upplandsmuseet.
- Gadd C-J. 2000. Den agrara revolutionen 1700 – 1870. I: Det svenska jordbrukets historia. Band 3. Borås.
- Ramqvist, P. 1992. Högom. The excavations 1949 – 1984. Umeå.
- Ranheden, H. UV Mitt. Uppgift per e-post rörande det påträffade fröet från Vittulsbergsvägen.
- Scharp, A. 2004. Skärvig, bränd sten vid Buddbo – funktion och/eller rit. Arkeologisk förundersökning och undersökning. Väg E4, sträckan Uppsala-Mehedeby. Uppland, Ärentuna socken, Buddbo 2:1, Raä 336. Dnr 422-1399-2003, 423-1736-2003. (UV GAL, Dokumentation av fältarbetsfasen 2004:1).
- Ölund, A & Hennius, A. 2004b. Ytterbacken och Eke – två järnåldersboplatser vid Samnan. Undersökningar för E4, Raä 220 & 307, Vaksala socken, Uppland. (Upplandsmuseet 2004:10).